

MUSTA KUIN
EEBENPUU.

SALLA
SIMUKKA

TAMMI

SALLA SIMUKKA

MUSTA
KUIN
EEBENPUU

KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ TAMMI
HELSINKI

AIEMMIN ILMESTYNEET:

Punainen kuin veri

Valkea kuin lumi

Romaani sisältää seuraavia sitaatteja:

- s. 29, 30 Edith Södergranin runosta *Prinsessan* ja Uuno Kailaan suomennoksesta *Prinsessa*
- s. 52, 53 Wham! -yhtyeen laulusta *Last Christmas*
- s. 60 Florence and the Machine -yhtyeen laulusta *Only If For A Night*
- s. 111, 112 Björkin laulusta *Play Dead*
- s. 113 Erkki Ainamon suomentamasta laulusta *Pyhä Lucia*
- s. 115 Sigrid Elmladin sanoittamasta laulusta *Sankta Lucia*
- s. 140 Sanna Kurki-Suonion laulusta *Ei-musta*
- s. 142 Sanna Kurki-Suonion laulusta *Johda mua*
- s. 169, 170, 171 Florence and the Machine -yhtyeen laulusta *Breath Of Life*
- s. 184 G. O Schönemanin suomentamasta laulusta *Jouluyö, juhlayö*

Kannen ja ulkoasun suunnittelu: Laura Lyytinen

Copyright © Salla Simukka, 2014

Painettu EU:ssa

ISBN 978-951-31-7629-7

Kaikille niille, jotka rakastavat.
Kaikille niille, jotka ovat yksin.

Olen katsellut sinua.

Olen katsellut sinua, kun et ole tiennyt. Olen tarkkailut jokaista liikkettäsi ja ilmettäsi. Sinä olet luullut olevasi näkymätön ja huomaamaton, mutta minä olen rekisteröinyt kaiken, mitä teet.

Tunnen sinut paremmin kuin kukaan muu. Tunnen sinut paremmin kuin tunnet itsesi.

Tiedän sinusta kaiken.

8. JOULUKUUTA PERJANTAI

1

Lumikki heräsi katseeseen.

Katse oli hehkuvan lämmin. Se oli kuuma. Se poltti ihoa ja mieltä. Silmät olivat Lumikille tuttuakin tutummat. Vaaleansiniset, sävyltään jätää ja vettä ja taivasta ja valoa. Juuri nyt silmät hymyilivät, vaikka katse pysyi vakavana. Käsi kohosi silittämään hänen hiuksiaan ja jatkoi sitten posken reunaa pitkin kevyesti hyväillen kaulalle. Lumikki tunsi, kuinka halu vihlaisi ensin vatsaa ja sitten alemppaa. Halun ote oli niin voimakas, ettei hän ollut varma, tuntuiko se pyörryttävän hyvältä vai tuskallisen kipeältä. Hän oli valmis sekunnissa. Liekki olisi voinut tehdä hänelle mitä tahansa. Hän oli avoin kaikelle, aivan kaikelle. Hän luotti Liekkiin täysin ja tiesi, että kaikki, mitä tämä tekisi, olisi silkkaa nautintoa. He tuottivat toisilleen hyvää oloa, sillä he halusivat toisilleen vain parasta. Mikään vähempi ei riittänyt.

Liekki piti kättään kevyesti hänen kaulallaan ja jatkoi hänen katsomistaan. Lumikki tunsi jo sykähtelevänsä

kosteutta. Hänen hengityksensä kiihtyi. Kaulan pulssi jyskytti Liekin sormia vasten. Liekki kumartui hänen puoleensa ja hipaisi huulillaan hänen huuliaan, kuljetti kieltään hännävästi alahuulta pitkin, ei suudellut vielä kunnolla. Lumikki teki töitä, ettei olisi tarrannut molemmin käsin kiinni Liekkiin ja imeytynyt ahnaasti tämän huuliin. Liekki painoi viimein suunsa kevyesti Lumikin suuta vasten ja alkoi suudella juuri niin vastustamattomasti kuin vain hän osasi. Lumikki olisi voihkaissut, jos olisi kyennyt päästämään ääntäkään. Hän sulki silmänsä ja ajatteli antautuvansa, ehdoitta.

Äkkiä suudelma muuttui. Siitä tuli pehmeämpi, hellempi, kokeilevampi. Se ei ollut enää Liekin suudelma. Lumikki avasi silmänsä, ja suutelija vetäytyi hieman kauemmas. Lumikki katsoi häntä suoraan silmiin.

Ruskeisiin, ystävällisiin, iloisiin silmiin.

Silmät olivat Sampsan.

– No huomenta, Ruusunen, Sampsa sanoi ja kumartui suukottamaan Lumikkia uudestaan.

– Vanha vitsi, Lumikki mumisi ja venytteli käsiään, jotka tuntuivat puutuneilta.

– Ainakin sata vuotta vanha.

Sampsan naurahdus hyrиси Lumikin kaulalla. Se kutitti. Se tuntui mukavalta.

– Itse asiassa se on kyllä paljon vanhempi. Perrault kirjoitti oman versionsa 1600-luvulla ja Grimmin veljekset 1800-luvulla. Mutta tarinaa on kerrottu jo kauan sitä ennen. Tiesitkö, että prinssi ei esimerkiksi yhdessä

vanhemmassa versiossa herättänyt Ruususta millään hellällä suudelmalla vaan ihan rehellisesti sanottuna raiskasi tämän? Mutta Ruusunenhan ei herännyt vielä siihenkään vaan vasta siihen, kun synnytti kaksoset, jotka...

Sampsä oli ujuttanut kätensä peiton alle ja hyväili nyt Lumikin reisiä liikuttaen kättään hetki hetkeltä lähemmäs jalkoväliä. Lumikin alkoi olla vaikea jatkaa puhetaan. Unessa herännyt halu oli yhä pakottava.

– Säystä esitelmät kouluun, Sampsä kuiskasi ja suuteli nyt vaativammin.

Eikä Lumikki ajatellut enää muuta kuin Sampsan huu-lia ja Sampsan sormia. Eihän hänellä ollut syytä ajatella mitään muuta. Tai ketään muuta.

Lumikki katseli keittiönpöydän ääressä istuen Sampsan selkää, kun poika keitti hänelle mutteripannulla espresso ja lämmitti samalla toisella levyllä itselleen maitoa kaakaota varten. Sampsalla oli mukava, sopivasti lihaksikas ja luottavainen selkä. Hänen ruudulliset flaneli-pyjamahousunsa roikkuivat juuri nyt sen verran alhaalla lantiolla, että pakaroiden ja alaselän väliset kaksi kuoppaa näkyivät. Lumikki hillitsi halunsa mennä painamaan peukalonsa kuoppiin.

Sampsan tummanruskeat hiukset olivat hauskasti sekaisin, ja hän hyräili jotain kansanmusiikkilaulua, jota hänen yhtyeensä Vainio juuri treenasi. Vainio soitti modernia kansanmusiikkia, ja Sampsä oli yhtyeen viulisti ja solisti. Lumikki oli kuullut heidän soittavan pari

kertaa lukion juhlissa. Ei varsinaisesti hänen tyylistään musiikkia, mutta oikein vauhdikasta, iloista ja energistä. Lajityypissään ilmeisen hyvää.

Keittiön ikkunaruuuun läiskähteli joulukuun alku-puolen räntää. Lumikki nosti jalat tuolille, kietoi kätensä niiden ympärille ja painoi leukansa polviin. Missä vaiheessa siitä oli tullut ihan normaalia, että hänen sääliittä-vän pienen yksionsä keittiössä puuhaili aamuisin suloi-nen, puolialaston poika?

Kai kaikki oli alkanut heti kun syyslukukausikin oli alkanut, elokuun puolivälissä. Tai ei aivan heti, sillä ensimmäisinä päivinä kaikki, aivan kaikki olivat halun-neet jutella Lumikin kanssa ja kuulla, miten hän oli pelas-tanut ihmiset tulipalosta Prahassa, jossa lahko oli yrittä-nyt tehdä joukkoitsemurhan. Miltä tuntui olla sankari? Miltä tuntui olla kuuluisa? Miltä tuntui nähdä kuvansa kaikissa lehdissä? Tapauksesta oli uutisoitu tietysti Suo-messakin ja useampikin lehti oli halunnut haastatella Lumikkia hänen palattuaan reissultaan. Hän oli kuiten-kin kieltäytynyt.

Lumikki oli vastailut utelioiden koulukavereiden kysymyksiin lyhytsanaisesti, kunnes he olivat kyllästy-neet, kun eivät saaneet hänestä enempää irti.

Silloin oli tullut Sampsä. Hän oli ollut alusta alkaen samassa lukiossa Lumikin kanssa. Kulkenut samoja käytäviä, istunut samoissa luokissa. Lumikki oli tien-nyt hänet nimeltä, mutta Sampsä ei ollut koskaan ollut hänelle muuta kuin kasvot muiden joukossa.

Sampsä oli tullut istumaan Lumikin viereen ruokalassa. Hän oli tullut juttelemaan ennen tunteja ja kävelyt yhtä matkaa koululta Keskustorille saakka. Hän oli tehnyt sen kaiken kuin se olisi maailman luonnollisin asia. Sampsä ei ollut tullut Lumikin elämään mitenkään tyrkyttään tai ahdistavana. Jos hän oli huomannut, että jokin luonteva juttutilanne oli ohi, hän ei ollut yrittänyt väkisin pitkittää sitä. Hän ei ollut loukkaantunut Lumikin välillä hyvinkin ynseistä ja torjuvista vastauksista. Sampsä oli yksinkertaisesti vain jutellut hänelle, katsonut häntä ystävällisesti ja avoimesti, ollut läsnä ja osannut lähteä, ennen kuin tunnelma oli muuttunut kiusalliseksi.

Sampsan kaikki teot olivat sanoneet: ”En odota sinulta mitään. En toivo sinulta mitään. En vaadi sinulta mitään. Saat olla juuri sellainen kuin olet. Minusta on vain mukava viettää aikaa seurassasi. Itsetuntoni ei riipu siitä, hymyiletkö minulle, mutta en pane lainkaan pahakseni, vaikka hymyilisit.”

Vähitellen Lumikki oli huomannut odottavansa Sampsan näkemistä. Hänelle oli tullut lämmin olo, kun poika oli istunut hänen viereensä ja katsonut häntä suoraan silmiin vilpittömästi ja iloisesti. Lumikin vatsassa olivat alkaneet tanssahdella pienet, kevyet perhoset, kun Sampsan käsi oli hipaissut hänen kättään.

He olivat alkaneet tavata toisiaan myös koulun ulkopuolella. Käydä yhdessä pitkillä kävelyillä, kahviloissa, keikoilla. Lumikista tuntui kuin hän olisi ollut lempeän

tuulen mukana leijaileva höyhen, joka vain kulkeutui hetkiin ja tilanteisiin, jotka tuntuivatkin sitten täysin luontevilta ja oikeilta. Käsi Sampsan kädessä. Vähän hapuileva mutta lämmin ensisuudelma marraskuun pimeässä illassa. Pojan käsi joka silitti hänen hiuksiaan ja selkäänsä, kun hän nukkui ensimmäistä kertaa tämän luona. Sampsa oli malttanut. Hän ei ollut yrittänyt johdella Lumikkia tekoihin, joihin tämä ei ollut vielä valmis.

Ja sitten yhtenä iltana Lumikki oli ollut valmis. Eikä hän ollut lainkaan yllättynyt siitä, että fyysinen läheisyys Sampsan kanssa oli ollut juuri niin hyvää ja turvallista ja oikeaa kuin kaikki muukin pojan kanssa.

Joulukuun alussa heistä oli kai sitten virallisesti tullut pari. Lumikista oli tuntunut, että asiat olivat niin kuin niiden pitikin olla. Hän oli viimein rakastunut uuteen ihmiseen. Hän oli päässyt Liekistä ja heidän erostaan yli, vaikka se oli kestänyt kauan, reilun vuoden. Liekki oli kadonnut Lumikin elämästä kokonaan siinä vaiheessa, kun hän oli kokenut, että hänen sukupuolenkorjausprosessinsa fyysisesti tytöstä pojaksi oli hankalimmillaan. Liekki oli ollut sitä mieltä, ettei olisi pystynyt olemaan silloin kenenkään kanssa yhdessä, ei edes rakkaan Lumikin. Lumikille ei ollut jäänyt muuta vaihtoehtoa kuin hyväksyä Liekin päätös, vaikkei hän ollut ikinä pystynyt sitä täysin käsittämäänkään.

Mutta nyt hänen keittiössään oli Sampsa, joka teki kaakaota ja hyräili ja jonka jokaista selkänikamaa Lumikin olisi tehnyt mieli pussailla.

Elämä oli tässä. Elämä oli hyvää.

Edes se ei haitannut, että räntäsade piiskasi ikkunaan nyt niin kovaa, että kuulosti melkein siltä kuin joku olisi pyrkinyt lasin läpi sisälle, yrittänyt raapia ikkunaan säröjä.

2

Olipa kerran avain.

Avain oli metallinen, kämmenelle sopivan kokoinen. Sen päässä oli taidokkaasti pakotettu sydänkuvio. Avain oli taottu vuonna 1898. Samana vuonna kuin oli tehty pieni kirstu, jonka lukkoon avain sopi. Avaimen pinta oli vuosikymmenten aikana kulunut kiiltäväksi ihmisten kosketuksista. Ihan ensimmäisenä sitä oli pidellyt metalliseppä, joka oli takonut sen. Sitten se oli päätynyt kirstun ensimmäisen omistajan käteen. Hänellä oli seitsemän lasta, jotka kaikki olivat pidelleet avainta vuorotellen. Siinä vaiheessa avainta oli kosketeltu jo niin paljon, että siitä oli mahdotonta erottaa yksittäisiä sormenjälkiä.

Avaimen oli koskettu viimeksi yli viisitoista vuotta sitten. Silloin siihen oli tarttunut kaksi ihmistä, vuorotellen, useita kertoja. Heidän käsissään avain oli tuntunut painoan paljon raskaammalta. Ja kun he olivat vääntäneet avainta kirstun lukossa, heistä oli tuntunut kuin

joku olisi vääntänyt sahalaitaista, terävää veistä heidän sydämessään. Viimeisen kerran, kun avaimen oli koskettu, sen päälle oli pudonnut suolaisia pisaroita.

Sitten avain oli piilotettu. Ja se oli maannut piilossaan, yksin, hylättynä vuodesta toiseen.

Mutta avainta ei ollut unohdettu. Maailmassa oli kaksi ihmistä, jotka ajattelivat avainta päivittäin. Se oli taottu heidän mieliinsä ja se poltti yhä kuin hehkuva rauta. Jos heidän ajatuksensa olisivat saaneet avaimen loistamaan, sen kirkkaana säkenöivä valo olisi paljastanut piilopaikan kilometrien päähän.

Olipa kerran avain, joka oli piilossa.

Saduissa kuten oikeassakin elämässä kaikki piilotettu haluaa lopulta tulla löydetyksi.

Avain odotti, että siihen koskettaisiin taas ja kirstu avattaisiin. Avain oli odottanut kärsivällisesti, paikoillaan, mykkänä.

Pian olisi aika.

3

Tämä oli Lumikin metsä. Oksat olivat mustia varjoja, mustat varjot olivat oksia, puiden juurakot kiemurtelivat maan päällä kuin käärmeet, kunnes sukelsivat maan alle muodostaakseen siellä laajan, tiheän verkoston, jossa juuret kiertyivät toistensa ympärille, eri puiden maanalaiset suonet yhtyivät toisiinsa, imivät samaa elinvoimaa. Oksastot piirsivät omaa karttaansa puiden välille ja kohti taivasta niin monin viivoin, että valon oli vaikea löytää kulkureittiä sen läpi. Oksat olivat käsivarsia, siveltimenvetoja ja hiuksia. Ohuista ohuimpia, hentoisia, paksuja, vahvoja, kauniita.

Metsä oli varjojen leikkiä, hämärän valon ja usvan tanssia, vaimeita kuiskauksia ja huokauksia, läheltä ohi pyyhkäiseviä henkäyksiä, jotka nostivat käsivarsien iho-karvat pystyyn. Metsän kaikki varjo-olennot, unieläimet, hiipivät pedot, pimeydessä asuvat hahmot toivottivat Lumikin tervetulleeksi. Hän oli taas omiensa joukossa.

Mustuus asettui Lumikin ympärille ja hänen sisälleen yhtä aikaa tuttuna ja vieraana. Hän juoksi metsässä vapaammin. Hän hengitti syvemmin. Hänen hiuksiaan pitelevät nauhat aukesivat ja palmikot avautuivat, metsätuuli tarttui hiuksiin ja teki niille, mitä tahtoi. Oksia ja lehtiä tarttui suortuviin. Lumikin silkkimekon kangas repeytyi. Hänen käsivartensa naarmuttuivat. Hän haistoi mullan ja maatuvat lehdet. Lumikin katse muuttui tarkemmaksi, ja hän näki varjojen pienimmätkin liikkeet. Hänen käsissään oli verta, joka tummui hetki hetkeltä, muuttui sekin mustaksi. Sitä olisi turha yrittää pestä pois. Se pysyisi hänen käsissään aina, sillä Lumikki oli tappaja, peto.

Tämä oli Lumikin metsä. Sen pimeydessä oli tilaa kiihkolle ja pelolle, epätoivolle ja riemulle. Sen ilma täytti hänen keuhkonsa väkevänä. Metsän sylissä hän kasvoi kokonaisemmaksi. Hänestä tuli enemmän hän, enemmän vapaa. Lumikki laskeutui makaamaan juurakoiden päälle, painoi kämmenensä kosteaa maata vasten ja toivoi, että olisi voinut muuttua osaksi juuria, sulautua niihin ja tunkeutua maan sisään, löytää sydänlähteen.

Metsä huokaili ja sykki Lumikin ympärillä kuin sillä olisi ollut yksi ainut pulssi. Hänen pulssinsa.

– Joo, hyvä! Toi sydänbiitti on tosi tehokas ja lopettaa tämän kohtauksen aivan täydellisesti.

Tinkan ääni sai Lumikin havahtumaan ja nousemaan istumaan lavalla. Hänestä tuntui, kuin hän olisi

juuri herännyt syvästä unesta. Näytelmän tämä kohta-
taus vaikutti häneen joka kerta niin. Hän upposi siihen
niin täysin, että unohti hetkeksi olevansa lukion pienen
salin lavalla, harjoittelemassa näytelmää, joka oli saanut
nimekseen ”Musta omena”.

Lumikki ei ollut vielääkään täysin varma, oliko näytel-
mään suostuminen ollut hyvä idea. Sampsahan se hänet
oli saanut tähänkin houkuteltua.

– Hei, uusi tulkinta Lumikki-sadusta. Ethän sä voi jät-
tää väliin. Lumikin rooli on kuin sulle kirjoitettu, Samps
oli sanonut ja hymyillyt iloista, kannustavaa hymyään,
jonka nähdäkseen Lumikki oli valmis tekemään melkein
mitä vain.

Ainakin hän oli ollut valmis lähtemään mukaan näy-
telmään, vaikka ajatus siitä, että hän näyttelisi ikään kuin
nimikkorooliaan tuntui kiusalliselta, itsekorostavalta ja
epämiellyttävältä. ”Mustan omenan” käsikirjoittanut ja
ohjaajana toimiva Tinka oli kuitenkin saanut heti ensim-
mäisissä harjoituksissa Lumikin vakuutettua siitä, että
teksti oli loistava ja toteutuksesta tulisi hieno. Tinka oli
vasta aloittanut ilmaisutaidon lukiossa syksyllä, mutta
hänellä riitti pokkaa ja itsetuntoa ohjata itseään kahtakin
vuotta vanhempia opiskelijoita.

Tinka oli ulkoisesti taidelukiolaisen stereotypia päi-
vittäin vaihtuvine erikoisine vaate- ja hiustyylineen.
Yhtenä päivänä hän saattoi tulla kouluun tyllihameessa
ja punaiset hiukset korkealla kiharanutturalla, toisena
hänellä oli bootsit, kuluneet farkut ja liian suuri huppari,

hiukset sotkuisena peikonpesänä ja kolmantena hänellä oli liivipuku ja hiukset peittävä knalli. Vaihtelu ja häilyvyys ei ollut Tinkalla kuitenkaan erikoisuudentavoittelua eikä hän esittänyt mitään. Hän oli suora, maanläheinen ja määrätietoinen tavalla, jota Lumikki arvosti.

”Musta omena” lähti liikkeelle siitä, kun prinssi katseli lasiarkussa makaavaa Lumikkia ja rakasti palavasti kaudista, liikkumatonta neitoa. Sitten arkku lähdettiin kuljettamaan prinssin linnaan ja matkalla yksi arkun kantajista kompastui, arkku heilahti ja myrkytetyn omenan pala irtosi Lumikin kurkusta ja hän heräsi. Tähän saakka juoni noudatteli siis klassista satua. Myrkytyskoomastaan herännyt Lumikki ei kuitenkaan ollut Tinkan näytelmässä ilahtunut roolistaan prinssin morsiamena. Hän oli ehtinyt tottua metsään, sen varjoihin ja petoihin. Hän ei halunnut kultaiseen linnaan palveltavaksi, kuningattareksi, jonka liikkumavara oli olematon. Prinssi palvoi vain hänen kauneuttaan eikä ollut kiinnostunut Lumikin todellisista ajatuksista.

Tinkan näytelmässä oli vahvasti feministinen pohjavire, mutta se ei ollut saarnaava tai julistava vaan vahvatunnelmainen ja häiritsevä. Kukaan ”Mustan omenan” henkilöistä ei ollut varsinaisesti hyveellinen sankari. Ei edes Metsästäjä, joka yritti pelastaa Lumikin, sillä hänkin toimi pitkälti omien halujensa ja toiveidensa pohjalta.

Lumikki palautti itsensä aisti aistilta takaisin tavalliseen, oikeaan, ympäröivään maailmaan. Näytelmän loppu-

kohtauksesta toipuminen vei aikansa. Se oli vaikuttava, hypnoottinen kohtaus: Lumikki jäi makaamaan maahan. Valot sammuiivat. Näyttämö ja sali olivat hetken täydessä pimeydessä, jossa sydämensyke kaikui yhä voimakkaammin ja voimakkaammin. Lumikki oli juuri sitä ennen saanut tietää Metsästäjän kuolemasta, ja hän oli surmannut Prinssin hopeisella, teräväpiikkisellä kammalla. Sitteen hän oli paennut linnasta takaisin rakkaaseen metsään, pimeyden ja varjojen ja petojen seuraan.

Kun he olivat harjoitelleet kohtausta ensimmäisen kerran lavasteiden, äänien ja valojen kanssa, kukaan ei ollut saanut sanaakaan suustaan pitkään aikaan sen jälkeen. He olivat vain vilkuilleet epäuskoisina toisiaan kuin kysyen: ”Tunsitteko tekni sen? Olimmeko me hetken jossain aivan muualla?”

– Maanantai-iltana seuraavat treenit, sama aika, sama paikka! Tinka muistutti.

– Eikö tämä ala olla jo aika valmis? Jos pidettäisiin yksi vapaailta? Prinssiä näyttelevä Aleksi ehdotti.

Tinka loi Aleksiin moittivan katseen.

– Meillä on kaksi viikkoa aikaa ensi-iltaan ja tässä on vielä tosi paljon töitä. Ja eräiden olisi hyvä treenata vuorosanojaan niin, että ne menisivät kerrankin kaikki putkeen.

Aleksi kohautti olkapäitään ja lähti marssimaan ulos salista.

Sampsu tuli Lumikin luo ja silitti hänen selkäänsä.

– Sä olit tosi hyvä. Taas.

”Olipa kerran tyttö,
jolla oli varjo.”

Huikea maailmanmenestys:
trilogia myyty jo 37 maahan!

N84.2, 84.2

WWW.TAMMI.FI

ISBN 978-951-31-7629-7

